
Vergaderjaar 2025-2026

36 800 XVII Vaststelling van de begrotingsstaat voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp (XVII) voor het jaar 2026

B **VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE ZAKEN, DEFENSIE EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING¹**
Vastgesteld 30 april 2026

Het voorliggende wetsvoorstel heeft de leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Inleiding

De leden van de fractie van **GroenLinks-PvdA** hebben kennisgenomen van de Begrotingsstaat Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2026. Zij hebben naar aanleiding hiervan enkele vragen en opmerkingen

De leden van de fractie van **BBB** hebben kennisgenomen van de Begrotingsstaat Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2026 en stellen hieromtrent de regering de volgende vragen. De leden van de fractie van **JA21** sluiten zich graag aan bij de vragen van de leden van de BBB-fractie.

De leden van de fractie van **D66** hebben kennisgenomen van de Begrotingsstaat Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2026. Zij hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de **SP**-fractie hebben kennisgenomen van de begrotingsstaat voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2026. Deze leden constateren dat het ODA-percentages onder de OESO-norm blijft en dat de internationale inzet op ontwikkelingssamenwerking onder druk staat. Tegen deze achtergrond hebben voornoemde leden vragen over de wijze waarop de regering invulling geeft aan haar ambities, de budgettaire keuzes binnen de begroting en de consequenties daarvan voor de inzet op armoedebestrijding, mensenrechten en humanitaire hulp.

De leden van de fractie van de **ChristenUnie** hebben kennisgenomen van de begrotingsstaat voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2026 en hebben de volgende vragen.

De leden van de **Volt**-fractie hebben kennisgenomen van de Begroting buitenlandse handel en Ontwikkelingshulp 2026. Het geeft deze leden aanleiding tot een aantal vragen.

¹ Samenstelling:

Van Apeldoorn (SP), Van Ballekom (VVD), Beukering (Fractie-Beukering), Van Bijsterveld (JA21), Croll (D66), Crone (GroenLinks-PvdA), Dessing (FVD) (ondervoorzitter), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Goossen (BBB), Van der Goot (OPNL), Hartog (Volt), Huizinga-Heringa (CU) (ondervoorzitter), Karimi (GroenLinks-PvdA), Marquart Scholtz (BBB), Martens (GroenLinks-PvdA), Moonen (D66), Nicolai (PvdD), Petersen (VVD) (voorzitter), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (GroenLinks-PvdA), Van de Sanden (fractie-Van de Sanden), Van Strien (PVV), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Van Toorenburg (CDA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Vogels (VVD), De Vries (SGP), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

De leden van de fractie van de **SGP** hebben kennisgenomen van de Begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2026. Zij hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen.

Het lid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** met interesse kennisgenomen van de Begrotingsstaat Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2026. Naar aanleiding hiervan heeft dit lid nog een vraag.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA constateren dat de internationale context wordt gekenmerkt door toenemende instabiliteit, groeiende ongelijkheid en een verslechterende mondiale veiligheidssituatie. Tegen deze achtergrond achten deze leden het van belang dat Nederland blijft investeren in internationale samenwerking, ontwikkelingssamenwerking en eerlijke handel, mede vanuit het perspectief van welbegrepen eigenbelang.

Zij merken op dat de voorliggende begroting op essentiële onderdelen niet in lijn is met deze opgave. In het bijzonder wensen zij in te gaan op de ontwikkeling van het Official Development Assistance (ODA)-budget en de verhouding daarvan tot de internationaal afgesproken norm van 0,7% van het bruto nationaal inkomen.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie constateren dat de koppeling tussen het ODA-budget en het bruto nationaal inkomen niet is hersteld, ondanks meerdere aangenomen moties in zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer in 2025, waarin expliciet wordt opgeroepen tot herstel van deze systematiek. Zij vragen de regering om een nadere toelichting op de redenen om deze moties niet uit te voeren en hoe deze keuze zich verhoudt tot de constitutionele rol van beide Kamers en de gebruikelijke omgang met aangenomen moties. Wanneer is de regering van plan deze moties uit te voeren?

Voorts constateren deze leden dat in het regeerakkoord wordt gesproken over een “stap richting de internationale OESO-norm”,² terwijl uit de beschikbare cijfers blijkt dat het ODA-percentages is gedaald naar circa 0,44% en, door een beperkte intensivering, slechts oploopt tot circa 0,46% in 2030 (een verschil van 0,02 procentpunt).³ Zij verzoeken de regering nader te preciseren wat onder een “betekenisvolle stap” wordt verstaan en op welke wijze en binnen welk tijdpad daadwerkelijk richting de 0,7%-norm wordt bewogen. Wanneer verwacht de regering op 0,7% uit te komen?

Daarnaast stellen de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA vast dat de structurele bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking, die onder het vorige kabinet zijn ingezet, slechts in zeer beperkte mate worden teruggedraaid. De aangekondigde intensivering van 257 miljoen euro lijkt bovendien volgens beschikbare doorrekeningen niet volledig te resulteren in een toename van middelen voor ontwikkelingsrelevante uitgaven. Deze leden vragen de regering om inzichtelijk te maken welk deel van het ODA-budget daadwerkelijk beschikbaar is voor ontwikkelingsdoelen in lage- en middeninkomenslanden, en welk deel wordt aangewend voor andere uitgaven, zoals asieltoerekening. Tevens vragen zij hoe deze verdeling zich verhoudt tot de beleidsdoelstellingen van het kabinet.

² ‘Aan de slag. Bouwen aan een beter Nederland. Coalitieakkoord 2026-2030, D66, VVD en CDA’, 30 januari 2026, <https://www.kabinetsformatie2025.nl/documenten/2026/01/30/aan-de-slag---coalitieakkoord-2026-2030>, p. 35.

³ Volkskrant, ‘Kabinet investeert niet in ontwikkelingshulp, ondanks toezegging in akkoord’, 22 februari 2026, <https://www.volkskrant.nl/politiek/kabinet-investeert-niet-in-ontwikkelingshulp-ondanks-toezegging-in-akkoord-b4d40a2a/>.

Ten aanzien van de financiering van niet-militaire steun aan Oekraïne constateren de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie dat vanaf 2027 een bedrag van 419 miljoen euro wordt gedekt uit het BHOS-budget.⁴ Deze leden onderstrepen het belang van blijvende steun aan Oekraïne, maar wijzen erop dat de Tweede Kamer eerder heeft uitgesproken dat dergelijke uitgaven niet ten laste van het ontwikkelingsbudget zouden moeten komen. Zij verzoeken de regering toe te lichten waarom desondanks voor deze financieringswijze is gekozen, welke gevolgen dit heeft voor de beschikbare middelen voor ontwikkelingssamenwerking, en of de regering bereid is alternatieve financieringsbronnen te overwegen. Zo niet, waarom niet?

Deze leden wijzen daarnaast op de systematische keuze om de koppeling tussen het ODA-budget en de OESO-norm los te laten. Zij constateren dat hiermee een belangrijk mechanisme ontbreekt dat in het verleden bijdroeg aan een geleidelijke groei van het budget richting de internationale norm. Zij vragen de regering om te reflecteren op de consequenties van deze keuze op de langere termijn en of de regering bereid is deze koppeling alsnog volledig te herstellen, dan wel op andere wijze te borgen dat Nederland zich structureel richting de 0,7%-norm beweegt.

Tot slot merken de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie op dat uit de beschikbare analyses blijkt dat het verschil tussen de huidige begrotingsontwikkeling en een scenario waarin zowel de koppeling wordt hersteld als bepaalde uitgaven, zoals financiering van asiel en hulp aan Oekraïne, buiten het ODA-budget worden gehouden, kan oplopen tot honderden miljoenen euro's per jaar. Deze leden verzoeken de regering om te reflecteren op deze constatering en om aan te geven in hoeverre de huidige begroting het resultaat is van beleidsmatige keuzes dan wel van budgettaire beperkingen, en de gevolgen in kaart te brengen.

In dat licht wensen deze leden tevens een nadere staatsrechtelijke, budgettaire en begrotingstechnische analyse van de regering. Kan de regering uiteenzetten wat de concrete gevolgen zijn indien de voorliggende begroting in de Eerste Kamer niet wordt aangenomen? Welke instrumenten staan de regering in dat geval ter beschikking om uitgaven op het terrein van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking te continueren? Welke gevolgen zou een eventuele verwerping hebben voor lopende verplichtingen, internationale afspraken en programma's in partnerlanden? En op welke termijn en via welke procedure zou de regering in dat scenario met een aangepaste begroting kunnen komen?

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie merken daarbij op dat zij de voorliggende begroting in haar huidige vorm niet kunnen steunen, mede gezien het uitblijven van herstel van de 0,7%-koppeling en het voortzetten van substantiële bezuinigingen.

Deze leden verzoeken de regering uiteen te zetten of, en zo ja op welke wijze, zij bereid is de begroting zodanig aan te passen dat deze aanvullende investering wordt gerealiseerd.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

1. De leden van de BBB-fractie constateren dat al snel na 7 oktober 2023 de ernstige verdenking rees van betrokkenheid van UNRWA-medewerkers bij de moordpartijen in

⁴ Budgettaire tabel en bijlage, p.1, bijlage bij: 'Aan de slag, het coalitieakkoord tussen D66, VVD en CDA.', 30 januari 2026.

Israël. Er werden twee onderzoeken gestart, uitmondend in het zogenaamde Colonna-rapport⁵ en het UN OIOS-rapport.⁶ Het UN-OIOS rapport werd opgemaakt naar aanleiding van beschuldigingen dat UNRWA-medewerkers hadden deelgenomen aan de moorddadige aanval van Hamas op 7 oktober 2023. Deze leden lezen dat van 19 onderzochte medewerkers 9 daaraan schuldig bleken te zijn. Het Colonna-rapport ging echter over procedures en mechanismes die UNRWA heeft om neutraliteit te waarborgen; het was niet ingesteld om onderzoek te doen naar individuele gevallen van schendingen van die neutraliteit. De hoofdconclusie was dat UNRWA op papier voldoende mechanismes heeft om de neutraliteit te waarborgen; daarnaast was de (niet verder onderbouwde) conclusie dat de UNRWA onmisbaar is.

1. Ondanks het feit dat niet gebleken is dat de in het Colonna-rapport vermelde 50 aanbevelingen aan UNRWA geïmplementeerd zijn, of een groot deel van die aanbevelingen - zijn bijvoorbeeld de leerboeken in Gaza nu neutraal en niet vol met Jodenhaat? - wil de regering de steun aan UNRWA handhaven en zelfs verhogen, zo constateren de leden van de BBB-fractie. Deze leden vragen de regering waarom zij niet eerst de implementatie van deze aanbevelingen afwacht alvorens de steun aan UNRWA te handhaven of zelfs te verhogen.

De leden van de BBB-fractie constateren dat UNRWA het terroristische Hamas-regime een aantal taken uit handen neemt, zoals (de financiering van) onderwijs, medische zorg en voedselhulp. Hamas kan diensgevolge een groot deel van zijn beschikbare fondsen besteden aan bewapening en het graven van zogenaamde terreurtunnels, benut om aanvallen op Israël uit te voeren. De Verenigde Staten en Zweden hebben de financiering van UNRWA gestaakt vanwege aanhoudende substantiële invloed van Hamas. Waarom, zo vragen deze leden, is de regering voornemens haar steun aan UNRWA te verhogen?

2. Op pagina 9 van de memorie van toelichting worden de bezuinigingen bij USAID genoemd.⁷ Heeft Nederland activiteiten van USAID overgenomen? Zo ja, welke? Van landen als het Verenigd Koninkrijk en Zweden is ook bekend dat zij hun ontwikkelingssamenwerking hebben gereduceerd. Zijn door Nederland activiteiten van deze twee of nog andere landen overgenomen? Zo ja, welke?
3. Verder lezen de leden van de BBB-fractie op dezelfde pagina dat Nederland 'ongeveer een derde van ons gezamenlijk inkomen' in het buitenland verdient. Neemt dit deel toe of af? Is ook voor Nederland sprake van de-globalisering? Hoe verklaart de regering de trend(s) in de mate van globalisering?
4. Welke activiteiten ontwikkelt de regering om de Nederlandse defensie-industrie⁸ te steunen? Ziet zij mogelijkheden dit te intensiveren? Ziet zij ook extra mogelijkheden om de defensie-industrie van bondgenoten en bevriende landen te steunen en zo ja, van welke landen?
5. Hoe draagt de regering nu al bij aan de Nationale Grondstoffenstrategie?⁹ Welke mogelijkheden ziet zij om dit te intensiveren?
6. Aan welke internationale klimaatfondsen¹⁰ draagt de regering bij? Om hoeveel geld gaat dit jaarlijks in totaal? Is dit geheel gebaseerd op verdragsverplichtingen? Welke verdragen heeft Nederland hiervoor ondertekend? Wat is het geschatte effect van deze financiële bijdragen, in graden minder wereldwijde temperatuurstijging tot 2100?
7. Hoe groot is het effect op de volksgezondheid in Nederland zelf van de inspanningen van de regering voor het versterken van nationale gezondheidssystemen in andere landen

⁵ Colonna et al., "Independent Review of Mechanisms and Procedures to Ensure Adherence by UNRWA to the Humanitarian Principle of Neutrality", 20 april 2024, https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2024/04/unrwa_independent_review_on_neutrality.pdf.

⁶ <https://www.un.org/unispal/document/unrwa-investigation-statement-05aug24/> De Telegraaf, 'Medewerkers UNRWA ontslagen om betrokkenheid bij bloedbad van 7 oktober: 'Genoeg om actie te ondernemen'' 6 augustus 2024, <https://www.telegraaf.nl/buitenland/medewerkers-unrwa-ontslagen-om-betrokkenheid-bij-bloedbad-van-7-oktober-genoeg-om-actie-te-ondernemen/64343413.html>.

⁷ *Kamerstukken II*, 2025–2026, 36 800 XVII, nr. 2, blz. 9.

⁸ *Kamerstukken II*, 2025–2026, 36 800 XVII, nr. 2, blz. 11.

⁹ Idem, blz. 12.

¹⁰ Idem, blz. 14.

en de 'sterke mondiale gezondheidsarchitectuur',¹¹ zoals van inspanningen ter voorkoming van infectieziekten in Nederland?

8. Wat is de 'mandaatstroomlijning' bij de Verenigde Naties waar op pagina 15 in de memorie van toelichting over wordt geschreven? Is daarbij voor Nederland sprake van verlies aan soevereiniteit, deelname in besluitvorming of beslissingsbevoegdheid?
9. In veel landen in de wereld worden christenen – en andere religieuze minderheidsgroepen – vervolgd, ook door de lokale overheden. Wat doet de regering hiertegen? Ziet zij mogelijkheden haar activiteiten hiertegen uit te breiden?
10. Hoe draagt de regering met haar uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking bij aan de *brain drain* in ontwikkelingslanden? Hoe probeert zij dit effect te verminderen? In welke interne regelgeving of toetsen is dit als doelstelling opgenomen? Ziet de regering mogelijkheden *brain drain* verder te beperken?
11. Voor hoeveel buitenlandse personen bekostigt de regering nu jaarlijks een voltijdstudie in het hoger onderwijs in Nederland? Hoe groot schat zij de toegevoegde waarde hiervan voor de Nederlandse economie en andere delen van de Nederlandse samenleving?
12. Welk deel van de ontwikkelingssamenwerkingsgelden worden volgens de regering naar schatting door het ministerie, NGO's of andere organisaties in Nederland besteed? Ziet de regering mogelijkheden om dit terug te dringen?
13. Hoeveel fraude met Nederlandse ontwikkelingssamenwerkingsgelden wordt jaarlijks geconstateerd? Wat kan de regering (nog extra) doen om deze fraude te beperken?
14. Zijn er personen binnen het verantwoordelijkheidsgebied van het ministerie die meer salaris (en emolumenten) ontvangen dan de normen in de Wet normering topinkomens? Zo ja: welke en hoeveel ontvangen zij? Wat doet de regering om dit aantal en de salarissen terug te brengen?
15. Welke adviesraden ontvangen financiële bijdragen van de regering? Welk bedrag is daar in 2026 in totaal mee gemoeid? Hoe neemt deze financiering de komende jaren af, en in welk jaar stabiliseert zij, op welk niveau?
16. De Staat heeft een aantal staatsaandelen en beleidsdeelnemingen op het terrein van ontwikkelingssamenwerking en buitenlandse handel, inclusief verschillende internationale ontwikkelingsbanken. Wat is de totale waarde van deze bezittingen, inclusief ingebracht kapitaal? Wat is de jaarlijkse bijdrage van deze bezittingen aan de Nederlandse economie? Welk deel hiervan is op het terrein ontwikkelingssamenwerking, welk op het terrein van buitenlandse handel? Welke mogelijkheden ziet de regering om hun bijdragen aan de Nederlandse economie te verhogen? Welke criteria hanteert de regering om te bepalen of het waard is deze bezittingen te continueren? Welke aandelen en deelnemingen wil de regering in 2026 en 2027 evalueren? Is zij bereid de uitkomsten ook met de Eerste Kamer te delen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie vragen de regering wat de gevolgen zouden zijn voor de noodhulp in Gaza, Libanon, Sudan, en Congo, indien deze begroting wordt verworpen. Welke maatschappelijke organisaties in binnen-en buitenland worden dan het hardst geraakt? Wat zijn de gevolgen voor organisaties die zich bezighouden met pleitbezorging en beïnvloeding in Nederland, die met het aangenomen amendement-Kröger c.s.¹² weer subsidie kunnen krijgen van het ministerie? En voor de inzet op vrouwen, vrede en veiligheid, en de rechten van minderheden, conform het aangenomen amendement-Van Ark c.s.¹³? Zijn er nog meer lopende programma's of voorgenomen intensiveringen die geen doorgang kunnen vinden als deze begroting niet wordt aangenomen?

In het coalitieakkoord lezen de leden van de D66-fractie "We investeren in ontwikkelingssamenwerking en zetten daarmee een stap richting de internationale OESO-norm. We vergroten perspectief door te investeren in jongeren, onderwijs, vrouwenrechten

¹¹ Ibidem.

¹² Kamerstukken II, 2025-2026, 36800 XVII, nr. 61.

¹³ Ibidem.

en we dragen bij aan de mondiale gezondheidsstrategie en voedselzekerheid.”¹⁴ In de budgettaire bijlage lezen deze leden “Voor ontwikkelingssamenwerking wordt vanaf 2027 structureel 257 miljoen euro extra beschikbaar gesteld. Deze extra middelen zijn bedoeld voor humanitaire hulp, klimaat, onderwijs, vrouwenrechten en het verstevigen van het maatschappelijk middenveld.”¹⁵ De leden van de D66-fractie steunen de voorgenoemde investeringen in ontwikkelingssamenwerking na een periode van harde bezuinigingen in een tijd waarin de roep om internationale samenwerking luid klinkt. In de Voorjaarsnota 2026 staat de intensivering van ontwikkelingssamenwerking van structureel 257 miljoen euro vanaf 2027 op de Aanvullende Post, omdat de maatregelen nog moeten worden uitgewerkt.¹⁶ Waarom heeft de regering ervoor gekozen pas vanaf 2027 structureel 257 miljoen euro te investeren in ontwikkelingssamenwerking op bovenstaande thema’s, terwijl beargumenteerd kan worden dat de toegenomen onveiligheid in de wereld nu ook vraagt om meer investeringen in de grondoorzaken van die onveiligheid? Kan de regering schetsen wanneer de besteding van deze middelen wordt uitgewerkt en wanneer het parlement over de besteding wordt geïnformeerd?

In de doorrekening van het coalitieakkoord door het CPB lezen de leden van de D66-fractie dat er een intensivering van 0,3 miljard euro in ontwikkelingssamenwerking plaatsvindt, maar ook een ombuiging van 0,3 miljard euro op het budget voor ontwikkelingssamenwerking (ODA) doordat een deel van de additionele uitgaven aan asiel worden gefinancierd vanuit het ODA-budget.¹⁷ Kan de regering reflecteren op het gecombineerde effect van deze intensivering en ombuiging en de gevolgen voor de uitgaven aan humanitaire hulp, klimaat, onderwijs, vrouwenrechten en het verstevigen van het maatschappelijk middenveld?

In de budgettaire bijlage bij het coalitieakkoord lezen de leden van D66 ook “De non-militaire steun aan Oekraïne wordt in de jaren 2027 tot en met 2029 voorgezet met jaarlijks 419 miljoen euro. De aanvullende middelen voor non-militaire steun aan Oekraïne in 2027 worden voor 419 miljoen euro ten laste gebracht van de BHO-begroting.”¹⁸ Waaruit bestaat de non-militaire steun aan Oekraïne? Kan de regering de keuze motiveren om deze steun te financieren uit het budget voor ontwikkelingssamenwerking in plaats van uit additionele middelen? Wat zijn de gevolgen voor de uitgaven aan andere doelen en landen voor ontwikkelingssamenwerking?

In het coalitieakkoord schrijft de regering dat zij opkomt voor mensenrechten, de bescherming van vrouwen en minderheden, en de LHBTI+-gemeenschap, en investeert in vrouwenrechten en seksuele gezondheid en reproductieve rechten. Vanaf 2022 voerde Nederland een feministisch buitenlandbeleid om de rechten en representatie van vrouwen, meisjes en minderheden te beschermen en te bevorderen, en daar ook middelen voor vrij te maken. Het vorige kabinet schafte het feministisch buitenlandbeleid af en bracht het budget voor vrouwenrechten terug naar 0 euro. Hoe gaat deze regering weer een coherent en ambitieus buitenlandbeleid voeren om de rechten van vrouwen, meisjes en minderheden te beschermen en hun toegang tot zorg, werk, onderwijs, politiek en bestuur wereldwijd te bevorderen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

UNRWA

1. De regering geeft aan dat de bijdrage aan UNRWA wordt gedekt door budgetten te schuiven naar UNRWA binnen beleidsartikel 4.1.¹⁹ De leden van de SP-fractie vragen de regering of zij kan specificeren welk effect dit op andere posten heeft.

¹⁴ ‘Aan de slag. Bouwen aan een beter Nederland. Coalitieakkoord 2026-2030, D66, VVD en CDA’, 30 januari 2026, <https://www.kabinetsformatie2025.nl/documenten/2026/01/30/aan-de-slag---coalitieakkoord-2026-2030>, p. 35.

¹⁵ Budgettaire tabel en bijlage, p.1, bijlage bij: ‘Aan de slag, het coalitieakkoord tussen D66, VVD en CDA.’, 30 januari 2026.

¹⁶ *Kamerstukken II*, 2025-2026, 36915, nr. 1, p. 237.

¹⁷ CPB, PBL, ‘Analyse Coalitieakkoord 2026-2030. Analyse van de budgettaire en economische effecten van het coalitieakkoord’, februari 2026, <https://www.cpb.nl/publicatie/analyse-coalitieakkoord-2026-2030>, blz. 27.

¹⁸ Budgettaire tabel en bijlage bij: ‘Aan de slag, het coalitieakkoord tussen D66, VVD en CDA.’, p. 1.

¹⁹ *Kamerstukken II*, 2025-2026, 26150, nr. 243.

2. Wat zijn de inhoudelijke gevolgen van deze herschikking voor andere humanitaire crises en lopende programma's?

OESO-norm

3. De regering heeft in haar coalitieakkoord aangegeven te willen investeren in ontwikkelingssamenwerking en een stap richting de OESO-norm te zetten. Volgens onder andere *World Vision* laten de cijfers echter zien dat ten opzichte van het beleid van de vorige regering het budget voor internationale ontwikkelingssamenwerking in 2027, 2028 en 2030 niet stijgt maar juist verder daalt.²⁰ Klopt deze berichtgeving, en zo nee, wat zijn dat de juiste cijfers? En als deze cijfers wel kloppen, en het genoemde budget inderdaad daalt hoe verhoudt deze verwachte daling van het budget zich dan tot de ambitie van de regering om juist weer te investeren in ontwikkelingssamenwerking?
4. De leden van de SP-fractie vernemen uit berichtgeving dat het ODA-percentages naar verwachting daalt van 0,66% in 2023 naar circa 0,44% in 2030, en met de aangekondigde extra middelen slechts beperkt stijgt naar circa 0,46%.²¹ Tevens constateren deze leden dat eerdere structurele bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking zwaar doorwerken in deze cijfers en dat van structurele investeringen nauwelijks sprake is. Hoe verhouden deze ontwikkelingen zich tot de ambitie van de regering om een stap richting de OESO-norm te zetten?
5. Acht de regering een stijging van circa 0,44 naar 0,46% in 2030 een betekenisvolle stap richting de 0,7%-norm?
6. Kan de regering concreet uiteenzetten of er stappen zijn gezet, en zo ja, dan ook aangeven welke stappen er wanneer concreet zullen worden gezet om de norm van 0,7% daadwerkelijk te bereiken?

2.

Daling mondiale donaties ontwikkelingssamenwerking

7. Is de regering bekend met recente bevindingen gepubliceerd in het tijdschrift *The Lancet*, waarin wordt gesteld dat als de ontwikkelingshulp op het huidige niveau blijft - namelijk een daling van mondiale ontwikkelingshulp met circa 10,6% ten opzichte van 2023 - dit kan leiden tot naar schatting 9,4 miljoen vermijdbare sterfgevallen?²²
8. Hoe beoordeelt de regering deze bevindingen, en in hoeverre worden dergelijke inzichten betrokken bij de vaststelling van de Nederlandse inzet op ontwikkelingssamenwerking?
9. Kan de regering reflecteren op de mogelijke mondiale gevolgen van het feit dat landen, waaronder Nederland, achterblijven bij het realiseren van de 0,7%-norm?
10. In hoeverre acht de regering het huidige ambitieniveau in lijn met de ernst van de mondiale uitdagingen op het gebied van mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking, mede in het licht van het feit dat belangrijke donorlanden - waaronder de Verenigde Staten - hun inzet op het gebied van ontwikkelingssamenwerking sterk hebben verminderd?²³
11. Deelt de regering de opvatting dat juist in een internationale context waarin andere donorlanden hun inzet op ontwikkelingssamenwerking verminderen, van Nederland een grotere inspanning verwacht mag worden? Zo nee, waarom niet?
12. De leden van de SP-fractie wijzen op recente signalen van Oxfam Novib dat rijke landen hun uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking terugschroeven, terwijl tegelijkertijd de uitgaven aan defensie en militarisering toenemen.²⁴ Hoe beoordeelt de regering deze ontwikkeling, en in hoeverre acht zij het wenselijk dat middelen voor ontwikkelingssamenwerking onder druk staan in een context van stijgende militaire uitgaven?

²⁰ World Vision, 'Kabinet: maak de beloftes over ontwikkelingssamenwerking waar', 20 april 2026, <https://www.worldvision.nl/nieuws/kabinet-maak-de-beloftes-over-ontwikkelingssamenwerking-waar/> en CNV Internationaal, 'Kabinet: maak de beloftes over ontwikkelingssamenwerking waar', <https://www.cnvinternationaal.nl/actueel/nieuws/kabinet-maak-de-beloftes-over-ontwikkelingssamenwerking-waar>.

²¹ Volkskrant, 'Kabinet investeert niet in ontwikkelingshulp, ondanks toezegging in akkoord', 22 februari 2026, <https://www.volkskrant.nl/politiek/kabinet-investeert-niet-in-ontwikkelingshulp-ondanks-toezegging-in-akkoord-b4d40a2a/>.

²² The Lancet, 'Impact of two decades of humanitarian and development assistance and the projected mortality consequences of current defunding to 2030: retrospective evaluation and forecasting analysis', 2 februari 2026, <https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X%2826%2900008-2/fulltext>.

²³ Aljazeera, 'US led 'historic' foreign aid decline in 2025 amid Trump cuts: OECD', 9 april 2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/9/us-led-historic-foreign-aid-decline-in-2025-amid-trump-cuts-oecd>.

²⁴ Ibidem.

Opvang asielzoekers

13. Kan de regering per jaar inzichtelijk maken welk bedrag en welk percentage van het ODA-budget sinds 2020 is besteed aan de eerstejaarsopvang van asielzoekers in Nederland?
14. Hoe verhouden deze bedragen en percentages zich tot de oorspronkelijke doelstellingen van ontwikkelingssamenwerking, namelijk armoedebestrijding en ontwikkeling in lage inkomenslanden?
15. Wat gaat de regering precies doen voor onder andere jongeren, de versterking van vrouwenrechten en onderwijs, nu blijkt dat de 257 miljoen euro extra per jaar die de regering wil investeren terechtkomt bij de opvang van asielzoekers?²⁵
16. Hoe worden deze prioriteiten gewaarborgd binnen de begroting, en welke plannen heeft de regering om deze doelen toch te realiseren?
17. Hoe wil de regering zich verhouden tot de moties die in de Eerste Kamer zijn aangenomen, waarin wordt opgeroepen tot het herstel van de koppeling tussen het ontwikkelingsbudget en de 0,7%-norm van de OESO? Kan de regering toelichten in hoeverre en op welke wijze zij uitvoering geeft aan deze moties en waarom deze koppeling in de voorliggende begroting niet hersteld wordt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

3. De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat de regering de bezuinigingen van het vorige kabinet met 10% wil verzachten. Uit de doorrekening van het CPB en uit de Voorjaarsnota blijkt echter dat deze 257 miljoen euro niet wordt gehaald (deels doordat de civiele steun aan Oekraïne vanuit het ODA-budget betaald wordt). Hoe wil de regering het budget voor ontwikkelingssamenwerking structureel op peil houden?
4. Voor de kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers hanteert de regering een 'asielcap' van 10 procent van het ODA-budget. Echter, doordat de ODA-bezuiniging van ruim 2 miljard euro in 2027 niet wordt teruggedraaid en de asieltorekening is herberekend,²⁶ komt feitelijk de volledige extra investering van 257 miljoen euro in ontwikkelingssamenwerking in 2030 bij de asieltorekening terecht. Is de regering zich hiervan bewust?
5. Hoe effectief acht de regering die asielcap van 10 procent? Hoe wil zij voorkomen dat extra investeringen in ontwikkelingssamenwerking grotendeels verdampen naar de eerstejaarsopvang van asielzoekers?
6. Hoe geeft de regering uitvoering aan de motie-Huizinga c.s.²⁷ die de regering verzoekt de huidige systematiek, waarbij het ODA-budget gekoppeld is aan het BNI, structureel te waarborgen, wanneer de oorspronkelijke formule achter de koppeling (op basis van de OESO-norm) niet is hersteld?

Vragen en opmerkingen van de leden van de Volt-fractie

Allereerst hebben de leden van de Volt-fractie een aantal vragen over de continuering van de afbouw van de totale begroting voor ontwikkelingssamenwerking. In hoeverre staat deze regering nog achter de beleidsbrief ontwikkelingshulp van de vorige regering? Welke nuances brengt de minister hierin aan? Welke rechtvaardiging geeft deze regering aan het ingezette pad van de substantiële bezuinigingen? Niet alleen de hoogte van de begroting maak ook de keuzes daarin leiden tot een vermindering van de rol van maatschappelijke organisaties op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Wil ook deze regering de rol van deze organisaties blijvend terugdringen? Kan de regering aangeven of, en zo ja, op welke wijze zij de internationaal afgesproken koppeling van ODA aan het BNI van Nederland wil herstellen?

²⁵ Trouw, 'In de coalitie heerst irritatie over besteding ontwikkelingsgeld', 24 februari 2026, <https://www.trouw.nl/politiek/in-de-coalitie-heerst-irritatie-over-besteding-ontwikkelingsgeld-bc368058/>.

²⁶ Kamerstukken II, 2024-2025, 36601, nr. 1, HGIS-nota 2025, maatregel B, Bijlage 6, pagina 59.

²⁷ Kamerstukken I, 2024-2025, 36 600 XVII, M.

Dan hebben de leden van de Volt-fractie een aantal vragen over de bijdrage van Nederland aan UNRWA. Kan de regering aangeven wat haar intentie voor de hoogte van deze bijdrage is en hoe zij dat in de wetgeving wil vastleggen?

Bij de begrotingsbehandeling 2025 heeft de minister van Buitenlandse Zaken aangegeven dat de bijdrage aan UNRWA (voor dat jaar) juridisch verplicht was. Hoeveel heeft de Nederlandse regering in 2025 bijgedragen aan het budget voor UNRWA? Heeft UNRWA zich beklagd over het lagere bedrag dan de juridische verplichting? Hoe heeft de regering hierop gereageerd? Welke juridische verplichting heeft de regering voor 2026? Welk bedrag is de regering voornemens om in 2026 aan UNRWA bij te dragen?

De Algemene Vrijwillige Bijdragen aan UNDP en UNICEF zijn tot en met 2025 verplicht. Per 2026 zijn deze bijdragen opgenomen als beleidsmatig gereserveerd, zo constateren de leden van de Volt-fractie. Waar komt dit verschil vandaan?

Vanaf 2027 is er geen bedrag meer opgenomen voor humanitaire hulp aan de Oekraïne. Waar baseert de regering haar analyse op dat vanaf 2027 humanitaire hulp voor de Oekraïne niet meer nodig zou zijn?

Als gevolg van het amendement van het lid Hirsch c.s.²⁸ wordt er meer geld vrijgemaakt voor het bevorderen van vrouwenrechten. Hoe verhoudt zich dit tot het voornemen van de regering om geen evaluaties meer te doen naar de inzet van middelen voor het bevorderen van vrouwenrechten?

Tot slot hebben de leden van de Volt-fractie het verzoek aan de regering of bij een eventuele suppletoire begroting de titel kan worden aangepast van 'ontwikkelingshulp' naar 'ontwikkelingssamenwerking'.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie constateren dat bij de behandeling van de Voorjaarsnota op 1 juli 2025 de motie-Holterhues c.s.²⁹ is aangenomen, waarin de regering wordt verzocht om de gebruikelijke systematiek achter de koppeling, die al van kracht is sinds 1975, met de OESO-norm van 0,7 procent van het BNI als richtlijn, structureel te herstellen. Het blijkt nu dat aan deze motie geen uitvoering is gegeven. De leden van de SGP-fractie hebben bij de behandeling van die begroting al aangegeven tegen de begroting te zullen stemmen indien de koppeling niet is hersteld. Zij hebben daarom de volgende vragen:

- Wat zijn de motieven van de regering om deze motie niet uit te willen voeren?
- Is de regering voornemens om de motie alsnog uit te voeren, en zo ja, op welke termijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de Fractie-Visseren-Hamakers

Het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers vraagt de regering welke bezuinigingen ten opzichte van de vier jaren voor 2026 zijn doorgevoerd op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Zou de Kamer een overzicht van de uitgaven op het gebied van ontwikkelingssamenwerking in de jaren 2022-2026 kunnen ontvangen? Wat zijn de concrete gevolgen van deze bezuinigingen?

²⁸ *Kamerstukken II*, 2024-2025, 36 725 XVII, nr. 21.

²⁹ *Kamerstukken I*, 2024-2025, 36725, F.

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking ziet met belangstelling uit naar de nota naar aanleiding het verslag en ontvangt deze graag zo spoedig mogelijk.

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Petersen

De griffier van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Van Luijk